

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
BORYS GRINCHENKO KYIV UNIVERSITY PEDAGOGICAL INSTITUTE

*Європейські та вітчизняні тренди
підготовки майбутніх учителів
початкової школи:
тезисна теорія та варіативна практика
з е-навчанням*

Монографія

*European and domestic trends in
the training of future primary school teachers:
thesis theory and variable practice
with e-learning*

Monograph

УДК 378:373.3.011.3-051]:330.35

*Рекомендовано до друку вченою радою
Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 11 від 15.10.2020 року)*

Рецензенти:

Матвієнко Олена Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи та міжнародних зв'язків Інституту педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова;

Комар Ольга Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Факультету початкової освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Європейські та вітчизняні тренди підготовки майбутніх учителів початкової школи: тезисна теорія та варіативна практика з е-навчанням : монографія / авторський колектив; за наук. ред. д. пед. н. Т. І. Мієр. Німеччина. Карлсрує. 2020. 250 с.
ISBN 978-3-949059-01-8

У монографії представлено теоретичні та практичні напрацювання працівників кафедри початкової освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, які розроблено під час дослідження проблеми «Нова стратегія професійної підготовки вчителя початкової школи в умовах євроінтеграції», та відображено результат співпраці з Природничо-гуманітарним університетом в Сельдзах (Республіка Польща).

Для системного ознайомлення з матеріали наукової праці її контент структуровано за чотирма розділами. Для упорядкування інформації в кожному з розділів книги використано матричний підхід, відповідно до якого виклад матеріалу кожної статті здійснено з дотриманням трьох інформаційних блоків. Першим блоком передбачено розгляд ключових ідей європейського досвіду. У другому блоці реалізовано тезисне представлення теоретичних напрацювань з проблеми. Третій блок спрямовано на розкриття варіативних практичних вправлень студентів Педагогічного інституту, які навчаються на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях вищої освіти зі спеціальності 013 «Початкова освіта», включаючи е-навчання.

Зміст монографії унаочнено схемами, рисунками, скріншотами сторінок сайтів, фотографіями робіт студентів.

Для викладачів і студентів закладів вищої педагогічної освіти, учителів початкової школи, викладачів формальної і неформальної освіти та всіх, хто цікавиться е-навчанням та оволодіває знаннями в самоосвітній діяльності.

УДК 378:373.3.011.3-051]:330.35

DOI 10.30888/978-3-949059-01-8

© Авторський колектив, 2020

© Дизайн, ScientificWorld-NetAkhatAV, 2020

ISBN 978-3-949059-01-8

UDC 378:373.3.011.3-051]:330.35

*Recommended for publication by the
Academic Board of the Pedagogical Institute of Borys Grinchenko Kyiv University
(Protocol No. 11 from 15.10. 2020)*

Reviewers:

Matvienko Olena Valeriivna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Deputy Director for Research and International Relations of the Institute of Pedagogy and Psychology of the National Pedagogical Dragomanov University;

Komar Olga Anatoliyivna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Professional Methods and Innovative Technologies in the Primary School of the Faculty of Primary Education of Pavel Tychyna Uman State Pedagogical University.

European and domestic trends in the training of future primary school teachers: thesis theory and variable practice with e-learning. Monograph. Chief Editor Dr. of Ped. Science T. I. Miyer. Germany. Karlsruhe. 2020. 250 p.

ISBN 978-3-949059-01-8

The monograph presents theoretical and practical developments of employees of the Department of Primary Education of the Pedagogical Institute of Borys Grinchenko Kyiv University, which were developed as the result of the research on “New strategy for primary school teacher training in terms of European integration”, and reflects the result of cooperation with the Siedlce University of Natural Sciences and Humanities (Republic of Poland).

For systematic acquaintance with the materials of the monograph, its content is structured in four sections. In order to organize the information in each of the sections of the book a matrix approach was used, according to which the presentation of the material of each article is carried out in compliance with the three information blocks. The first block provides consideration of key ideas of the European experience. In the second block the thesis presentation of theoretical developments on the problem is realized. The third block is aimed at revealing various practical exercises of students of the Pedagogical Institute who study at the first (bachelor's) and second (master's) levels of higher education in the specialty 013 “Primary Education”, including e-learning.

The content of the monograph is illustrated by diagrams, drawings, screenshots of website pages, photos of students' works.

This manual is designed for teachers and students of higher pedagogical education, primary school teachers, teachers of formal and non-formal education and all those who are interested in e-learning and acquire knowledge in self-educational activities.

**УДК 378:373.3.011.3-051]:330.35
DOI 10.30888/978-3-949059-01-8**

Copyright © Authoring team, 2020
Copyright © Drawing up & Design. ScientificWorld-NetAkhatAV, 2020

ISBN 978-3-949059-01-8

INHALT / CONTENT

FOREWORD	12
SECTION 1. CURRENT EUROPEAN AND UKRAINIAN TRENDS OF TRAINING OF FUTURE PRIMARY EDUCATION TEACHERS ...	16
1.1. Miyer T. I., Bondarenko H. L. Primary education and training of future teachers in EU countries: significant trends for Ukrainian education	17
1.2. Klim-Klimashevsk A. Polish experience in training of future teachers of preschool and primary school education	28
SECTION 2. COMPETENCE CONTEXT OF TRAINING OF FUTURE PRIMARY EDUCATION TEACHERS: EUROPEAN AND UKRAINIAN EXPERIENCE	42
2.1. Dubovyk S. H., Poriadchenko L. A. E-learning on preparation of future primary school teachers for the development of communicative competence of primary junior students	43
2.1.1. <i>Key ideas of the European experience</i>	43
2.1.2. <i>Thesis presentation of theoretical developments on the problem</i>	44
2.1.3. <i>Variability of practical exercises and e-learning</i>	48
References	63
2.2. Sukhopara I. G. Formation of emotional competence of future primary school teachers in e-learning: the experience of Finland and Ukraine	65
2.2.1. <i>Key ideas of the European experience</i>	65
2.2.2. <i>Thesis presentation of theoretical developments on the problem</i>	66
2.2.3. <i>Variability of practical exercises and e-learning</i>	76
References	83
2.3. Miyer T. I., Shyrovkov D. L. The focus of e-learning on preparation of future primary school teachers for the formation of students' key competence of lifelong learning	85
2.3.1. <i>Key ideas of the European experience</i>	86
2.3.2. <i>Thesis presentation of theoretical developments on the problem</i>	87
2.3.3. <i>Variability of practical exercises and e-learning</i>	90
References	109

SECTION 3. ACTIVITY-INTERACTIVE AND CONTENT-PROCEDURAL ACCENTS OF THE PROCESS OF PREPARATION OF FUTURE TEACHERS OF PRIMARY EDUCATION IN EUROPE AND UKRAINE 111

3.1. Bondarenko H. L., Vashchenko O. M. Preparation of future primary school teachers for rhetorical activity within e-learning: domestic and European theory and practice.....	112
3.1.1. <i>Key ideas of the European experience</i>	112
3.1.2. <i>Thesis presentation of theoretical developments on the problem</i>	116
3.1.3. <i>Variability of practical exercises and e-learning</i>	120
References	135
3.2. Rudenko N. M. Mathematical training of future primary school teachers in Europe and Ukraine: interactive component of e-learning...	137
3.2.1. <i>Key ideas of the European experience</i>	137
3.2.2. <i>Thesis presentation of theoretical developments on the problem</i> ...	138
3.2.3. <i>Variability of practical exercises and e-learning</i>	141
References	155
3.3. Palamar S. P., Nezhyva L. L. Literary education of future primary school teachers: european and domestic theoretical principles and applied aspects in e-learning.....	156
3.3.1. <i>Key ideas of the European experience</i>	156
3.3.2. <i>Thesis presentation of theoretical developments on the problem</i> ...	157
3.3.3. <i>Variability of practical exercises and e-learning</i>	162
References	170
3.4. Shpitsa R. I. The influence of the organization of music education in German primary school on development of e-learning in institutions of higher pedagogical education in Ukraine	171
3.4.1. <i>Key ideas of the European experience</i>	171
3.4.2. <i>Thesis presentation of theoretical developments on the problem</i> ...	172
3.4.3. <i>Variability of practical exercises and e-learning</i>	177
References	181

SECTION 4. TECHNOLOGICAL BASIS OF MULTIPURPOSE TRAINING OF FUTURE PRIMARY EDUCATION TEACHERS: EUROPEAN AND UKRAINIAN TRANSFORMATIONS 182

4.1. Vyshnivska N. V., Shkurenko O. V. E-learning as a tool of preparation of future teachers for the formation of civic skills in primary school students	183
4.1.1. <i>Key ideas of the European experience in civic education</i>	183
4.1.2. <i>Thesis presentation of theoretical developments on the problem</i> ...	185

4.1.3. <i>Key ideas of European experience in the introduction of media education, media technologies and e-learning</i>	193
4.1.4. <i>Thesis presentation of theoretical developments on the problem...</i>	194
4.1.5. <i>Variability of practical exercises and e-learning</i>	206
References	214
4.2. Romanenko L. V, Romanenko K. A., Druts I. V. Preparation of future primary school teachers for the organization of virtual study tours in e-learning: European and domestic accents.....	217
4.2.1. <i>Key ideas of the European experience in civic education</i>	217
4.2.2. <i>Thesis presentation of theoretical developments on the problem of organization of educational and excursion activities</i>	218
4.2.3. <i>Creation of virtual tours of the integrated course “I explore the world”: variability of practical exercises for the organization of e-learning</i>	223
References	234
4.3. Sakaliuk O. P. Art therapy in e-learning: from theory to practice of its implementation in European and Ukrainian education	235
4.3.1. <i>Key ideas of the European experience</i>	235
4.3.2. <i>Thesis presentation of theoretical developments on the problem “Music therapy: the experience of Europe and Ukraine”</i>	236
4.3.3. <i>Thesis presentation of theoretical developments on the problem “European and Ukrainian trends in the use of fairy tale and drama therapy”</i>	240
4.3.4. <i>Variability of practical exercises and e-learning</i>	243
References	247
EPILOGUE	248

3.4. THE INFLUENCE OF THE ORGANIZATION OF MUSIC EDUCATION IN GERMAN PRIMARY SCHOOL ON DEVELOPMENT OF E-LEARNING IN INSTITUTIONS OF HIGHER PEDAGOGICAL EDUCATION IN UKRAINE

3.4. ВПЛИВ ОРГАНІЗАЦІЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ НІМЕЧЧИНИ НА ОРГАНІЗАЦІЮ Е-НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

3.4.1. Ключові ідеї європейського досвіду

До кінця 80-х років ХХ століття завершився один із витків реформаційно-модернізаційних процесів у системи освіти Німеччини. У результаті країна отримала систему освіти, що характеризується:

- чотирьох ступеневою структурою (початкова (Grundschule), двоступенева середня освіта та вища);
- видовим різноманіттям (формальна, неформальна та інформальна).

Реформаційно-модернізаційні процесів зазнала і мистецька освіта, яка організовується у загальноосвітніх школах Німеччини. Зокрема було запропоновано низку інноваційних освітніх заходів, які, у свою чергу, причинили:

- розроблення та реалізацію міждисциплінарного проєкту «Навчання на основі практики»;
- запровадження нової моделі освіти, побудованої з врахуванням досвіду тих країн, у яких чільне місце відведено мистецько-культурній освіті;
- проведення конференцій «Естетична освіта дітей та молоді: необхідна реальність», «Передавати мистецтво: освітня місія культури»);
- запровадження низки пілотних мистецько-культурних проєктів;
- розгорнення функціональної мережі співпраці шкіл, культурних та юнацьких організацій «Культура творить школу» для суттєвого посилення мистецької спрямованості освітнього процесу в Німеччині.

Реформаційно-модернізаційні процеси в мистецькій освіті Німеччини знайшли вияв у таких тенденціях [1]:

- залучення політиків, професійних медіа та широкої громадськості до діалогу;
- запровадження державної політики порівняльних досліджень у сфері загальної мистецької освіти;
- посилення інноваційних концепцій мистецько-культурної освіти;
- запозичення досвіду інших країн;
- партнерство на рівні шкіл, центрів мистецтв, музичних шкіл.

У результаті реалізованих реформаційно-модернізаційних процесів організація музичної освіти у навчальних закладах Німеччині розпочала забезпечуватися [4]:

- загальноосвітньою школою, зокрема початковою, реальною, головною, об'єднаною (інтегрованою);
- спеціальною – гімназією;
- школою цілого дня (аналог в Україні – школа повного дня);
- альтернативними навчальними закладами – школою Монтесорі, вальдорфською школою;
- позашкільними інституціями для дітей.

Для реалізації формальної шкільної музичної освіти було запроваджено:

- навчальних предмет «Художнє виховання, музика, праця» з тижневим навантаженням [5]: у 1 класі 3 години; в 2-4 класах – 4 години;
- інтегроване викладання навчальних дисциплін музика та фізична культура.

3.4.2. Тезисне представлення теоретичних напрацювань з проблеми

Теза 1. Організація музичного навчання й виховання в загальноосвітніх школах Німеччини підпорядкована меті формування музичної культури та сприяння всебічному гармонійному розвитку особистості учня.

У загальноосвітніх школах Німеччини досягнення провідної мети музичної освіти забезпечується виконанням таких завдань:

- формування в учнів базових мистецьких знань, ціннісних орієнтацій;
- розвиток їхніх здібностей до сприймання та переживання продукції й репродукції музичних творів;
- розуміння й критична оцінка музичних композицій;
- використання різноманітних функціональних можливостей музики у реальному житті.

Також музичну освіту було спрямовано на забезпечення загального розвитку учнів, зокрема [4]:

- розвиток у них креативності;
- розвиток почуттєво-емоційної, розумової та фізичної сфери;
- формування культурних компетентностей;
- розширення світоглядних орієнтацій;
- формування й розвиток готовності до самостійності, взаєморозуміння й кооперації з іншими учасниками освітнього процесу.

Окрім зазначеного музична освіта мала слугувати:

- формуванню власного «Я» та самореалізації школярів;
- підготовці учнів до життя формуванням у них здатності розв'язувати актуальні проблеми та життєві ситуації засобами музики;
- розумінню учнями значущості знань, набутих у сфері мистецтва, для повсякденної життєдіяльності як у реальному, так і у віртуальному просторах.

Теза 2. *Змісті музичної освіти в Німеччині складається з діяльнісної та предметної складових.*

У змісті музичного навчання й виховання розпочали виокремлювати в німецьких загальноосвітніх школах дві складові:

1) діяльнісну, пов'язану з різноманітними видами музичної діяльності: вміння співати по нотах невеликі за обсягом пісні, володіння елементарними навичками елементарного інструментального музикування та створення простих експериментів зі звуком, уміння слухати й аналізувати музичні композиції та музично ритмічний рух;

2) предметну, що включає в себе знання про музику та музичний матеріал, а саме: ритмічні та мелодичні моделі й вправи, музичні твори різних стилів і жанрів, вміння визначити автора музичної композиції.

Теза 3. *Зміст музичної освіти в Німеччині вибудовується на основі інтеграції.*

У Німеччині для вивчення музики в початковій школі розроблено такі навчальні предмети: «Музика і рух», «Музика і спорт», «Художнє виховання, музика, праця», «Музика і мистецтво (образотворче)». Тобто вивчення музики відбуваються на основі реалізації інтегративних зв'язків з іншими навчальними дисциплінами. Також учні початкової школі можуть вивчати музику з математикою, музику з фізкультурою тощо.

Теза 4. *Процес викладання музичної освіти в Німеччині забезпечується низкою інноваційних підручників, посібників, робочих зошитів.*

Для організації освітнього процесу було розроблено низку інноваційних підручників, посібників, робочих зошитів (рис. 1).

Це «Luzie & Lasse» 1-4 klass (Tamara Rapp); Lesespurgeschichten Musik 2-4 klass (Sandra Blomann, Yulia Schlimok), Papagena Musikbuch (3-4 klass), Musik-Bewegung-Kunst 1-4 klass (Heinrich Waldschulz), Rhythmus wurfen (Lizzy Shmitz), Praxis Buch (Musik in der Grundschule, Wolfgang Flodl), Kolibri Das Musikbuch. Liederbuch. Grundschule (1-4 klass), Sim Sala Sing. Musikbuch (Lorenz Maierhofer, Walter Kern, Renate Kern), Praxis Pädagogik Musik Rhythmik in der Grund- und Förderschule (Frauke Haase, Elisabeth Pelz), Kompetenzorientierter Musikunterricht 2 klasse (Jennifer Joschko), «Erziehung durch musik und bewegung» «Освіта через музику та рух» (Eleonore Witoszynski, Gertrude Schindler, Margit Schneider), Rhythmik kinderleicht: 33 Modelle zum Singen, Bewegen, Musizieren (Susanne Peter, Maren Blaschke), Das schnelle METHODEN Musik 1/1 (Eva Koch, Gabriele Hirte, Daniel Mark Eberhard).

Рис. 1. Обкладинки інноваційних підручників, посібників, робочих зошитів для організації музичної освіти в початковій школі Німеччини

Теза 5. Процес викладання музичної освіти в Німеччині здійснюється з урахуванням особливостей навчання дітей з особливими освітніми потребами.

У Німеччині для інклюзивних початкових класів розроблено підручники з музики для дітей з особливими освітніми потребами (рис. 2).

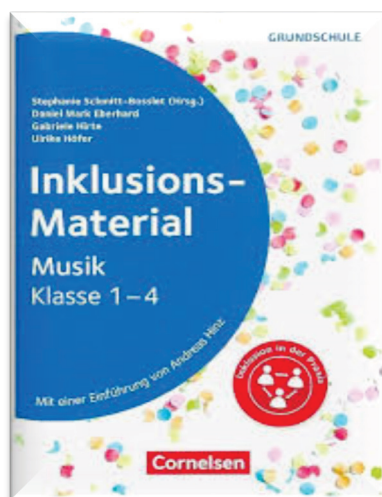

Рис. 2. Обкладинка підручника з музики для навчання дітей з особливими освітніми потребами в Німеччині

Теза 6. У Німеччині кожен підручник з музики містить CD диск із записом музичних композицій для організації уроків музики за традиційного навчання або на основі запровадження е-навчання.

Кожний підручник з музики містить додаток, у якому знаходиться CD диск із записом музичних композицій для відтворення на уроках музики. До переліку творів для слухання віднесено: К. Сен-Санс «Карнавал тварин», Г. Гендель «Музика води», В. Моцарт фрагменти з опери «Чарівна флейта», музичні композиції К. Орфа, С. Прокоф'єв «Петрик і вовк», П. Чайковський «Лускунчик», А. Вівальді «Пори року» та ін. Увага зосереджується на вивченні класичних взірців світового та національного музичного мистецтва. На уроках музики за традиційного навчання або під час е-навчання учні ознайомлюються з інструментальними музичними композиціями, симфонічною казкою, сюїтами, фрагментами опер тощо.

Твори для виконання різняться за своєю тематикою та складністю у підручниках різних авторів для початкової школи (рис. 3).

Наприклад: “Ich geh jetzt zur Schule”(Sohn Benjamin), “Die ABC-Band”, “Wenn ich Trommel shielen kann”(Anja Schuchhardt), Schön dich zu sehn - Lieder zum Miteinander, “Hello, Good Morning” Schön, dich zu sehn”, “Kommt und lasst uns tanzen”, “Wir machen Pa-Pa-Pa”, “Let’s Say Hello”, “Meine kleinen Hände, “Singen, spielen, tanzen, “If You’re Happy”, “Dracula-Rock”, “Old Mac Donald’s Orchester”, “Schön ist es auf der Welt zu sein”, “Wenn der Sommer kommt”, “Ferienzeit”, “Freunde wie wir”, “Jingle Bells”, “Komm zu uns”, “In die Berg bin i gern”, “Guten Morgen, liebe Sonne”, “Die Jahresuhr”, “Ich lieb den Frühling”, “Alle Vögel sind schon da”, “Tiritomba”, “Regen-Kanon”, “Die Blumen tanzen Rock ‘n’ Roll”, “Schon auf dem Weg zur Schule”, “Wir machen Ferien”, “Gott hat alles recht gemacht”, “Der Herbst ist da”, “Der Wind”, “Oh, it’s Halloween”, “Kein schön Land”, “Danke, für diesen guten Morgen”, “He’s Got the Whole World”, “Alle Jahre wieder”, “Komm, wir gehen nach Betlehem”, “We Wish You a Merry Christmas”, “Stille Nacht” та інші.

Рис. 3. Твори для виконання учнями початкових класів

Теза 7. У Німеччині кожен підручник з музики доповнюється робочим зошитом.

Учням пропонуються завдання у робочих зошитах. Виконання цих завдань слугує:

- закріпленню знань з базового теоретичного матеріалу (це знання про певного композитора, твір, що сприймається);
- формуванню вмінь з елементарного музикування, нотної грамоти;
- формування умінь з самоконтролю (з цією метою в робочих зошитах пропонуються нотні диктанти).

Інноваційність підручників, посібників, робочих зошитів для організації музичної освіти в початковій школі виявляється в різних аспектах, серед них і такі:

- орієнтованість на використання під час традиційного навчання або е-навчання;
- передбачення під час вивчення музичного твору танцювальних рухів, які пропонується виконати учням під музичний супровід;
- пропонування вправ «Музичні асоціації»;
- передбачення завдань з вивчення мистецького тезаурусу (цілеспрямоване опрацювання музичних термінів та понять);
- пропонування завдань з розрізнення музичних інструментів;
- включення інформації про структуру та побудову музичних інструментів;
- передбачення завдань, які учні мають виконати разом з батьками.

Вивчаючи пісні у початковій школі, учні не лише засвоюють знання з нотної грамоти, намагаються через рухи показати те, про що співається, придумують елементарні танцювальні рухи, а також створюють ритмічний або оркестровий супровід до композиції.

3.4.3. Варіативність практичних вправлянь та е-навчання

Для засвоєння навчальної інформації педагоги використовують різні педагогічні лайфхаки (рис. 4).

1. Вивчаючи з учнями тривалості нот, учитель пропонує учням розв'язувати приклад або настільну гру.

Рис. 4. Приклади завдань з вивчення тривалості нот

2. Вивчаючи нотну грамоту, учні разом з назвою ноти, її розміщенням на нотному стані та клавіатурі, вивчають її буквене позначення та запам'ятовують відповідний колір ноти. Така система вивчення нот допомагає у майбутньому учням відразу імпровізувати та підбирати елементарний музичний супровід до пісень (на блокфлейтах, металофонах, ксилофонах, діатонічних музичних трубках (boomwhackers) (рис. 5).

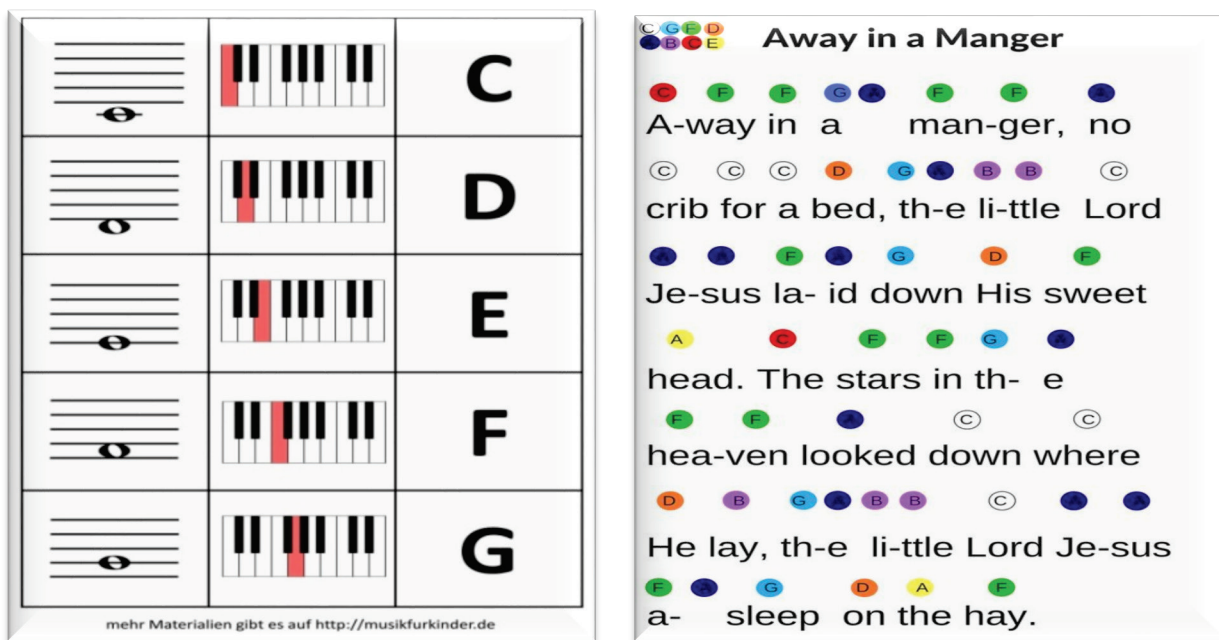

Рис. 5. Приклади вивчення нотної грамоти

3. Увага приділяється:

- вивченню структурної будови музичних інструментів та особливостей їх звучання;
- виготовленню музичних інструментів з підручних засобів (банок, паперу тощо) (рис. 6, фото 7).

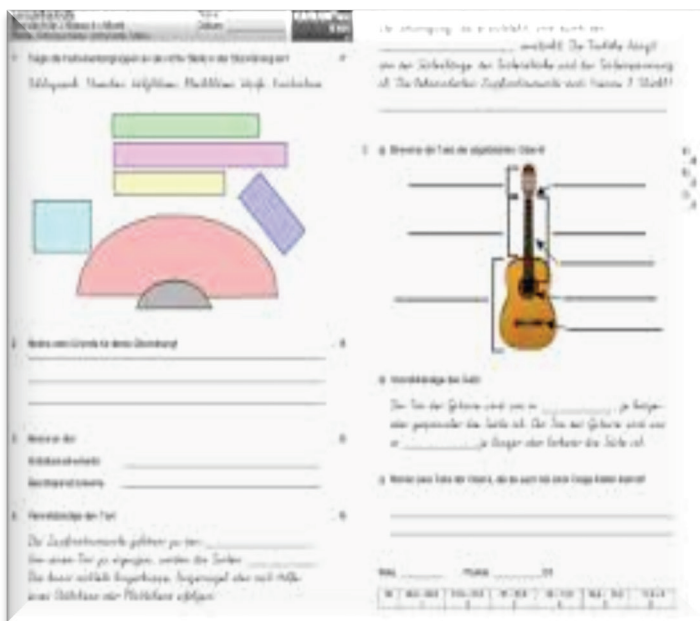

Рис. 6. Приклад завдань з вивчення будови музичного інструменту

Фото. 7. Приклад виконаного завдання з виготовлення музичного інструменту

4. Також учні виконують проекти та виготовляють лепбуки (фото 8):

Фото. 8. Приклади представлення проєктів з музики

У Німеччині уроками музики охоплені всі учні не залежно від типу школи, у якій вони навчаються. Проведення уроків характеризується:

- високим рівнем активності кожного учня під час традиційного навчання або е-навчання;
- пізнанням мистецтв на основі вивчення різноманітних мистецьких практик;
- запровадженням різних ігор;
- інтегруванням процесу гри з малюванням, художньою працею, фізкультурою тощо.
- реалізація елементів музичної та драматичної освіти на основі музичних ігор;
- запровадженням елементарного музикування;
- організацією творчої роботи в групах;
- розучуванням пісень, постановою спектаклів до свят.

Не менш важливою для музичної освіти є неформальна мистецька освіта, яка організовується для учнів початкової школи на базі загальноосвітніх навчальних закладів. Неформальна мистецька освіта представлена:

- факультативами;
- додатковими музичними заняттями з певного інструменту;
- вокальними гуртками;
- заняттями мішаного хору;
- інструментальними ансамблями, шкільними оркестрами.

Різноманіття інтенсивної музичної практики в початковій школі, яке реалізується через неформальну мистецьку освіту, слугує основою для подальшого формування мистецької компетентності. Зазначене мета досягається у разі відвідування учнем за власним вибором:

- музичних факультативів (предмети за вибором) – від елементарних шумових, орф- ударних та дерев'яних духових (флейтових) ансамблів

початкових шкіл до струнних, духових та симфонічних оркестрів і змішаних хорів гімназій;

- фольклорних колективів (існують у більшості початкових школах та школах іншого типу);

- інструментальних та вокальних груп;

- шкільних вокальних, рок-, поп-, джазових та музично-театральних груп;

- комп'ютерного музичного курсу з е-навчанням.

Також у німецьких загальноосвітніх школах набуває популярності модель «Інструментальна карусель», якою передбачено практичне ознайомлення учнів з структурою та виражальними особливостями того чи іншого інструменту.

Вивчення досвіду організації мистецької освіти у загальноосвітніх школах Німеччини слугує збагаченню практики викладання музичної освіти в українських закладах вищої освіти такими напрямками роботи зі студентами:

1) запровадження е-навчання на основі використання комп'ютерних програм для:

- вивчення структури музичних інструментів;

- створення віртуальних оркестрів;

- елементарного музикування (комп'ютерна програма «Софт Моцарт»);

2) вивчення нотної грамоти та структури інструментів;

3) вправлення у розробленні завдань, які учні виконуватимуть разом із батьками (на прикладі Tipps für Eltern), а саме:

разом із батьками:

- прослухати фрагмент з балету «Лебедине озеро» П. Чайковського;

- розробити ескіз костюмів для головних героїв опери «Чарівна флейта»

В. А. Моцарта;

- записати відео до пісні, яку найчастіше виконують у родинному колі дитини;

4) розроблення та започаткування низки проєктів співпраці загальноосвітніх шкіл України з музичними школами, центрами дитячої творчості, приватними музичними студіями задля підвищення рівня музичної освіти, долучення до мистецтва значної кількості дітей. Це можуть бути такі проєкти:

- проєкт «З любов'ю до музики»;

- проєкт «З мистецтвом від серця до серця»;

- проєкт «З українською мистецькою освітою і для української мистецької освіти»;

5) розроблення фрагментів підручників з музичного мистецтва для дітей з особливими освітніми потребами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волинець Л. Тенденції розвитку загальної мистецької освіти в країнах Європейського Союзу. Режим доступу: https://library.udpu.edu.ua/library_files/library_files/poriv_ped_stydii/2009/2009_2_4.pdf
2. Сирота З. Перспективні форми і методи музично-виховної системи Німеччини і вітчизняна музично-виховна практика. Режим доступу: <http://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/619/1/%D1%82%D0%B5%D0%B7%D0%B8%204.pdf>
3. Сташевська І. Провідні тенденції розвитку масової музичної освіти у ФРН на межі тисячоліть. *Молодь і ринок*. 2012. № 5 (88). С. 24–30.
4. Сташевська І. Основні форми кооперації загальноосвітніх та музичних шкіл у ФРН кінця ХХ початку ХХІ століття. *Молодь і ринок*. 2011. № 8 (79). С. 18–21.
5. Халецька Л. Музична освіта в середніх школах зарубіжних країн: поєднання формального та інформального навчання. Педагогічні технології, *Постметодика*. 2012. № 4 (107). С. 19–23.

SCIENTIFIC EDITION

Монографія
MONOGRAPH

*Європейські та вітчизняні тренди підготовки майбутніх
учителів початкової школи: тезисна теорія та варіативна
практика з е-навчанням*

*European and domestic trends in the training of future primary
school teachers: thesis theory and variable practice
with e-learning*

Авторський колектив; за наук. ред. д. пед. н. П. І. Мієр

*Authoring team; in accordance with the scientific edition of
Dr. of Ped. Science P. I. Myer*

Service sheet 14.18
Circulation 500 copies.
Signed: November 20, 2020

Published:
ScientificWorld -Net Akhat AV
Lußstr 13,
Karlsruhe, Germany

Publisher is not responsible for accuracy
information and scientific results presented in the monograph

ISBN 978-3-949059-01-8

